

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 145 (9519) Суббота, июнь 22, 1974 чыл

1925 чылда үнэсизлеттинген Өртөө 2 коп

СЭКП обкомунда болгаш Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинде

ДУЖУТ АЖААП АЛЫШКЫНЫҢА БЕДИК ДЕННЕЛДИҢ БЕЛЕТКЕНИР

СЭКП обкомунун бюрозу болгаш Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели «1974 чылда дужут ажаап алырын, көдээ ажил-агый продуктуларын белеткээрин хандырап хемчеглер дугайында» доктаал хулап алган.

Дужут ажаап алырын, тарааны болгаш кер ажилды өске-лаа продуктуларын белеткээрин чогуур ойдуңа, билии шынарлыг эриттирер сорулга барымаалааш, СЭКП обкомунун бюрозу, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлели 1974 чылда дужут ажаап алырыга, көдээ ажил-агый продуктуларын белеткээрине колхоз, совхозтарны, белеткел, транспорт организацияларын чогуур ойдуңа белеткенге турарын хандырап республиканың Көдээ ажил-агый министрствозуна, Совхозтарны өндүрүмдүгү каттыжымшыгына, Мелиорация болгаш суг ажил-агый министрствозуна, «Скотопром» тресте, республиканың «Сельхозтехника» каттыжымшыгына, Тыванын транспорт эргелинге, Көдээ ажил-агый продуктуларын салып алырынын болгаш шынарнын талазы-биле дужуту инспекцияныга, Тараа продуктуларын өндүрүмдүгү эргелинге, СЭКП Кызыл хооромунга, райкомына, хоорайүүсковиона, көдээ ажил-агый эргелдерине, «Сельхозтехника» салбырларына, каттыжымшыгына дааскан.

Көдээ ажил-агый продуктуларын өндүрүмдүгү хергелээр автомобильдерин болгаш автожоюуларын август 1-ге чедир белеткээр турарын Тыванын транспорт эргелинге, республиканың «Сельхозтехника» каттыжымшыгына, Совхозтарны өндүрүмдүгү каттыжымшыгына, Иштики херектер министрствозуна СЭКП обкомунун бюрозу болгаш республиканың Министрлер Чөвүлели дааскан.

Кызыл хоорукүсому, Танды, Улуг-Хем, Бии-Хем, Чоюн-Хемчик, Каз-Хем райүүсковиона дужут ажаап алышкынынын үезинде Кызылдын өндүрүмдүгү хергелери болгаш районнар төптөринде чүкч өндүрүм машиналарын хаара тудар ужурут.

Тараа-продуктуларнын бүдүрүмдүгү эргелиги августун 1-ге чедир тараа хулап алыр черлерин бүрүн белеткээр, тараанын шалкымы деңизип, хулап алырынын чугула хемчеглерин алыр, тараа складтарын, кургадышчыларын, турум болгаш шымчээр механизациянын, тараа арыллар машиналарын дериг-херекселерин, лабораторияларын бүрүн белеткээрин салбырларын эргежок чугула лабораториялар-биле четтээр хулап алыр, иччангаш тараанын шынарлыг чогуур ойдуңа болгаш шым-биле тодаргайлаар аргалык болур.

— дужут ажаап алышкыны эгездээкте бугу ажил-агыйларга тараа ажаап алыр комбайнлары, тараа кургалар черлерин, тараа арыллар машиналарын, автомобильдерин, трактор жоюуларын ажилдарына бүрүн-биле белеткээр болура, дужут ажаап алыр техниканын, транспорт чепек-херекселеринин, транспорт шынарын, колхоз, совхоз, транспорт организациянын бүрүзүн дужут ажаап алырыга, көдээ ажил-агый продуктуларын өндүрүмдүгү белегин хынаарын организациялар:

— тараа, картофель болгаш ногаалар бүдүрүм талазы-биле колхозтарны болгаш совхозтарнын социализмни хулап алырынын чүкчтөөк турарын хандырап, тараа ажаап алышкыны-биле калы савап болуп, сарваттарын чорууда.

Көдээ ажил-агый министрствозу болгаш Совхозтарны өндүрүмдүгү каттыжымшыгы, республиканың «Сельхозтехника» каттыжымшыгы ажаап алышкыны ажилдарына массалык-биле калбарын эгезлээрин чедир колхозтарга болгаш совхозтарга тараа арыллар, кургалар пунктулары гудайын база өзтөөрин доозар ужурут деп доктаалда оон ичкан айткан.

СЭКП обкомунун бюрозу, республиканың Министрлер Чөвүлели дааскан.

— дужут ажаап алыр комбайнларын белеткээрине чедир каттыжымшыгына чыгарыны колхоз, совхозтардан чогуур ойдуңа чедирин хандырап;

— дужут ажаап алыр ажилдарынын планынын болгаш графиктерин август бирини бетине ажил-агый, салбыр, бригада бүрүзүгү тургускан, кижилерин тарбияттар тургускан, дужут ажаап алыр машиналарын болгаш транспорт чепек-херекселерин шым ажилдарын оларты баш бурунгаар айттар;

Көдээ ажил-агый министрствозу, Совхозтарны өндүрүмдүгү каттыжымшыгы, райүүсковиона августун 15-ге чедир картофель, ногаалыг ажилдарын белеткээрин септ дооскан, ол кургаларын чогуур үезинде ажаап ал, савап саарарын, шыгамырга урарын хандырган турар ужурут.

Дужут ажаап алышкынынын үезинде чорууда политика массалыг ажилдын планынын ажилдарын кызыл, хову тургаларын чык белеткээрин, оларты радиоприемниктерин тургусу, кеску агытаныны калба-биле ажилдарын; солун-сеткүүдөрүн үзүк чоька черлерин, лекциялар, лекциялар кызыл, беселдер чорударын, кинофильмдер көргүзөрүн, агитхулаптарын үндүрерин, ажаап тургусура доктаал үндүрерин организацияларын СЭКП-ниң Кызыл хооромунга, райкомына, райүүсковионага СЭКП обкомунун бюрозу болгаш республиканың Министрлер Чөвүлели болунуң доктаалы-биле дааскан.

Шылгаргай совет полководцу, СССР-ниң Чепектик Күштеринин өң инспекция тургузуучуларынын бюрозун, Ада-чурттуң Улуг дайынынын алдарлыг маадары, 1919 чылдан бээр СЭКП кежигүү, Совет Эвилелинин дөрт дакыр Маадары, Совет Эвилелинин Маршалы Георгий Константинович Жуковтуң мөзүнин совет кижилер чүктеттин хайымнан, ханы каажыла-биле шынаан.

орденнери, Октябрь Революциянын орденни, йн «Победа» орденни, Кызыл Туу орденни, Суворов орденнин бири, Младший, Совет Эвилелинин Маршалы Георгий Константинович Жуковтуң мөзүнин совет кижилер чүктеттин хайымнан, ханы каажыла-биле шынаан.

орденнери, Октябрь Революциянын орденни, йн «Победа» орденни, Кызыл Туу орденни, Суворов орденнин бири, Младший, Совет Эвилелинин Маршалы Георгий Константинович Жуковтуң мөзүнин совет кижилер чүктеттин хайымнан, ханы каажыла-биле шынаан.

КУРЛАВЫРЛАРНЫ ТУРГУЗАР

(ССРЭ-ниң Төп Статистика Эргелелинде)

Чайгы хүн келген тудум-ца мал фермаларыга мал чечини курлавырлары немжил турар. Ажылды темпиз улгадыт турар. ССРЭ-ниң Төп Статистика Эргелелиниң дындамын өзугаар айырга, июнь 17-ге чедир чурттуң колхозтары болгаш совхозтары 7 миллион 401,6 муң гектар черин сиген болгаш сенаж кылдыр кескен. Россия Федерациянын ажил-агыйлары 2 миллион гектар ажыг черин сигенин кесирткен. Казахстаннын механизаторлары сиген кеилдеин өрткен чыгызыдан дуген чорууду турар. Витаминиң бо чепни 316,7 муң тоннаны белеткен алган.

Ажыл-агыйлар акт өзугаар 2858 муң тонна сигенин хулап алган. 5868,5 муң тонна сенажты белеткен. Узбекистаннын колхозтары болгаш совхозтары сенажты миллион тонна ажыгы—аы планнның үштүң ийи кезин күтүсеп алган. Бо үезинде култураны Биргиянын болгаш Таджикистаннын ажил-агыйлары өрткен чыгызыдан хайуу белеткен алган.

(СЭТА).

1974: Беш чылдың тогарадыкчы чылы

Пропагандистер следу

Дуун Кызылга, Политиктиг чырдыгыштын бажымныга, республиканың пропагандистериниң II следу болган.

Ону СЭКП обкомунун секретары Л. К. Ооралда ажыткан. Пропанда ажилынын идея-политиктиг болгаш өртемо-ретиктиг деңгемин белдир таалам-биле сорулгаалар дугайында илеткеди СЭКП обкомунун кидис эргелигини П. Д. Ширпей айтып кылган.

Пропандаистер ажилынын дуржулгазын чулаашкы, республиканың ажил-ишчилеринин мурунда салдыган сорулгаалары чедиктинин шийиткээрине пропаганда ажилынын даштын белдери дугайында санал-оңалдарын солуккан.

Сейтка чыгыган пропагандаистер Шунескоже болгаш Саая Гусчин тудууче экскурсиялап атынышкан.

Бедик шаңалдар

Ажылчы чондарнын комитетинин кижилеринин талашы-биле пропаганда ажилыга үр чылдарда үре-туңдедиг ажилдары дээр Таңды районунун Бур-Чер ортумак школында директору Валентина Михайловна ПРОТАСОВАНЫ, Барыш-Хемчик районунун «Шекпер» совхозунун кол экономка Шериг-оол ДИЖИНОВНИ ООРНАТТИ. Кызыл хоорайнын республика эмелдезинин стоматология поликлиниказынын эргелигини Зинаида Николаевна НОШЕЛОВАНЫ Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединин Президиумунун Хундулел бижин-биле шаңалдан.

Профвизилеринге үр чылдарда үре-туңдедиг ажилдары дээр база төртүтүгүн хулуңден бээр 50 харалазы-биле холбаштыр чырыдышкыны, дээди школа болгаш өртемо албан черлеринин ажилдакчыларынн профессор болгаш обкомунун даргазы Татьяна СЕРГЕЕВНАНЫ Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединин Президиумунун Хундулел бижин-биле шаңалдан.

Республиканың көдээ ажил-агый системизинге үр чылдарда үре-туңдедиг ажилдары дээр база төртүтүгүн хулуңден бээр 60 харалазы-биле холбаштыр Тыванын «Скотопром» трестин улуг инженер-механиги Иван Самойлович ГРУДИННИН Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединин Президиумунун Хундулел бижин-биле шаңалдан.

ПЛАН АЖЫР КУУСЕТТИНГЕН

Тоску беш чылдың планнын онаалдарын хууза бетинде куусеттер дээр Кызыл-Мажалкынты туурун алаурун Колактивни кудушкынын ажилдап турар. Олар республиканын тууларынга хай, ачы шынарлыг туурун бээр соруудагы салганар.

Завол бо чылдың өрткен беш айларнда туурун бүдүрүмдүгү 103 хуу күстөккен, 22 муң тууларды 3 миллион 260 муң туурун чулурут чоруткан. Продукция сайгарынын даалганын 108 хуу ботталдырган. Куп-ажылдын бүтүрүчүлүгү белээ, үндүрерин продукциянын бот-үней куулап, шынары эжикел турар.

Михаил Навловтуң ууратканын туурун хөтөп чөк социализм чарытын муруну олурунла чорун турар. Оон

ажыл-ишчилери беш чылдын эгезинде бээр 25 миллион туурун хөтөп, тоску беш чылдын дөрт чылдың планын хууза бетинде куустеккен. Печтин ажилчынаам хүнде 22 муң 400 туурун хөтөп онаалганын 25 муң чедип онаалганын доктаамал ажыр куусеттин турар.

Шекте муракчылардын саны көвүзеп өрөг. Стара Ооржак, Сарыгадар Монгуш, Доржу Белек, Омушк Шойду үнмаш мергендик, болуңуң хөдөө эки билер кижилер пехте бар. Оларын шудуругу күш-ажылын түнүслөгү планнын онаалга ажыр куустеттин келген. Хепкечлер күш-ажылы чедикшилерин улам бижылырты-биле кызыма ажилдап турар.

Кыргылда эгелзэн

Улуг-Хем районун «Найм» совхозунун Шаны салбырында №1 хойжы бригадала кыргылда эгелзэн 24 элек-тракторчы-биле база хол-биле кыргылда 16 кижинин ажилы шалкымын чорун турар. Ама чедир 1258 хойжы кыргылган.

Муракчы кыргылчылар Н. Хургул-оол, Х. Мадыр-оол, Б. Кузнецова олар хүн норманы үргүлүт 100-105 хуу күтүсеп турарлар.

Кыргылда уламчылашыаан, В. ТЕРГИН, бригадир.

Маршал Г. К. Жуков-биле чарлышкын

Заала—СЭКП Төп Комитетинде, СССР-ниң Дээди Сөвединин Президиумунда болгаш СССР-ниң Министрлер Чөвүлелинде венкор. Оларын чингиздин СССР-ниң Камгалал министрствозунда, Совет Армиянын бөлүгү Шериг-Далай Флорунун политиктиг кол эргелигинде. Москванын Леина орденни шериг округунда болгаш өске-лаа округтардан, Чепектик Күштерин хемчеглерин шериг чыгуудан, ВВС-тен, ВЛКСМ ТК-дан, СЭКП-ниң МХ болгаш МО комитеттеринде, мөчүн кижинин төрелдеринде болгаш чөөк кижилеринде венкор.

Кажымалдын алаамат шыналгы турган. Орундууларын организациялар талазы-биле чазак комиссиянын кежикушери: А. А. Гречко, И. В. Купятов, Л. В. Смирнов, К. С. Москвацко, А. А. Епископ, Л. И. Агашев, С. И. Руднев, В. П. Гремов, В. И. Флютов дайышчыларынга калба-биле сугажиш, ханы хүндүлөк бооп турган.

Константинович бугу совет кижилери, Армияны болгаш Флоттуң дайышчыларына калба-биле сугажиш, ханы хүндүлөк бооп турган.

Дээди Сөвединин Президиумунун, СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң харысаалгага ажилдакчылары, кажымалдыктын хүндүлүгү тыйнымына турганар.

ЧАРЫШ СОРУК К И И Р Г Е Н

Икени ажаап өстүрү өскө малдан онкайт, ылангыя шагын ээлчекеринге хамаарыштыр ону шын одалардыкындан-ла белем энес. Апаз ол талазы-беле чачкыккан, билдик, мергежидик мадчын таарыштыр билдингир. «Тоора-Хем» совхозтун Дам-Сыра салырынын ивижидеринин, ылангыя Баран Дагбашыкка уурткан бригаданын амы акылдын допчу-лаа бол, чырыдыккамы.

Бригадада 1400 баш иви бо тодалардыкы чылда мени болгам хур кыштаткан. Күжү семе, ажаалда хайгааралык малдын продуктузуу бердик чаш төдү боткур, дүргөн мандымчал болурун ажалдын практикалык улам-на бадыткап турар.

Салырын өскө бригадаларында чус банкка онааштыр чаш мал камгалал алдыр чүглө 60—70 хуу болуп турда, К. Дагбашыктында 80—90 хуу. Тодаргайларга, ылангыя баштайгы чартымыга чейин 604 иви болган, оон 510 анайын докутуруп алган. Э. Орайбан, К. Согуна ышкыш малчылардын ол талазы-беле көргүзүү дыка өбүрүчүгү. Анайлашкын кодап бүртүздө ургучулар турар.

Хей эвес, чүглө 14 кижилик ол коллективтин мындай чечинишкени олардын бир демин күш-ажылдын көргүзүү болур. Совет Тыванын 30 жыл оюнга укуштун социалистик чарышты үрө-түндөндүгү калыптанышан, дүүгүзүлү боюгу, 3 даярга — оон-лаа бердик көргүзүлгү болурунга коллектив бүтүрөлдүгү.

Малчылардын кузак бодаларында долбоштыр мындай чүүлү база илередижесем. Ук бригада район амы совхоз төбүндөн ырак, орту берге, тайга сын ажалдыр. Оларга салгыр эргелечкин эш Чигит, советтун өскө-лаа ууртчулары довар баргылар. Моон сонгаар садынын, кинону үнүүшкүндү эргичкини чурумчулар, концерт, өскө-лаа массалык ажалды организаастары күзөгүчү.

В. ТАМДЫН-ООЛ.

А Ш Т А П, СУГГАРГАН

Өвүр районда «Торгалы» совхозтун Чога, Кара-Тал, Кадый-Бажы хойжу бригадаларынын девишээр сизин шолдөргү. Чоокта чаа Чога бригаданын ажалы хойжууу Дирин-оон Махшиятты бөлүк өрү-беле Кош-Терек, Тургу-Баары, Сары-Ажалык нычар 45 гектар сизин шолдөргү дажын ашпап, суггарган.

Район Советинин депутаты хойжу Донгак Анай-оол өвүр Андрей Бадал, Александр Демур үжөлөн Ак-Кара-Суг шыгында 32 гектар шөлду суггарган.

Кара-Талдын хойжулары бригадир Сапал Куударын ууртуулашы-беле 55 гектар сизин шөлду дажын ашпап, суггарган, долгалдыр кайжаалаан.

Кадый-Бажы хойжу бригаданын малчылары бо чагай херектен база-ла чыдап калайлар. Хойжулар Тумат Найдын, Кыргыс Шивин-Торжуг, Сагаан Кызыл-оол олар 48 гектардын дажын ашпап, Ак-Талдан буга үнүрүп, суггарганар. Байы-лаа хойжу бригадаларын малчылары суггарган шөлдөр үргүчү хайгаарал, сизин кезилежине керирин-беле белеткенин турар.

Н. ДАМДЫН.

Коммунист дугайында чугаа ЧҮСТЕН ЧҮС СЕСТИ...

Февральдын соок дүнезинде аткан боюнч чадгыланган дажык ыраактык төйлөргө тарал чоруй барган соонда, кезек каа ыркым апарган. Улаваанда Барыин-Этинг талаашындан бөрүлөр база катап улук-жуп эгелен. Кадарчы Сали Иванов анык ыды улаан чүгө ышкын сымал, өзүнүн чанынга кезип, ондай-бөр маннап турган. Кадарчынын кажаада хөм, багда турган эерелик ады шим-зон-дашша дүвүрөп, хойган хевиринг турган. Ол дүвүрөнгү дүне анык малчын Иван барык-ла улауван. Дагаар эртен база катап кайжа-хоразын дескин иин көргөн, алтын бар чоруй, калайыга чугаалаан.

— Мен бригадирги барайн, бир эвес херек апарса, агаар же амштар сен — дээш, Иван калайыга кош дүргөжин берип каан.

Ол ычанп турар аразында аштар дүкүлүн шим-зон-дашша келген. Удатпаанда кышкы сооктун хыраанынга арны, бажы долга берген аштыг уаус кодапта кирип келген.

— Дүвүрөп тур сен бе, Иван? — деп, хойжулар бригадир Александр Мон баштагыны, бо чөронин шап бөрүлүр бөзүн өки билди алдардык аны, малчылар бистири база өки билди Намалды биске дуала-рып дээш келген-дир — деп бригадир чугаалаан.

— Ингүн, даарта хой өлд-диге аштар, түлүктү үе келген-де болбой. А бо бөрүлөр кайжа-хораз же берген-де болур, ам үш дүне аал чогууда улукжуп келиштер — деп, аны-

як малчын харымлаан.

Бөрү агаарын баштап кел-ген алдардык аны Орус Намал дөргөн хар үеинде кичи болган.

— Ам база боодуг уаус келир, бөрүлөр сегирит бис, чоок-чак алдардын малчылары база биске дуалажар ужуругү дөргөн ол чугаалаан. Хүн хаазын хойжарын орда бөлүк уаус бөрү агаарын-беле үнү-көн.

Ол хүн бөрүнү өлүргөн. Малчылар кодаңары ам-на ыркым болган. Оон даартагы дүнеинде Иванын хойжарынын баштайгысы төрүп эгелен.

Коммунист Орус Садыкчапович Намалдын амдырал-чуртталгында улукса дуза чечиниш, оларын амыгыралында, ажал-икинге арга-сүмө берген тааралгалар чекте турбаан дээр. Ол чүглө суралгы хойжу, Тыва АССР-ин алдардык малчыны, Парти баштап на-зактын политиказын чонга чечиниш, малдын бел санын кө-рүдүрүнө, оон продукция-ден бедирине чылдан-на эки көргүзүлгөн ол чейин ай-келген. Чүткүлүгү малчынын ажал-хөргөн Совет чакка бедир-биле үнөлөн. Оон хөрөнө Лени бөлгөн «Хундулаган Демдэ» орденин, «Күш-ажылдык шыгалар» деп ме-даль каастап турар.

Мурунчкы малчын соци-алистик чарышты башта-шып, мурунчкы дүрүлүгүн нештерип, оон дөргөнгү бол-дуларын орадыжып, анык малчыларга дуалажып, олар-га мергежилди ламчыдып бе-

рип турар. Оон байлак дүр-жүлгөн алган Иван Сали, Утурал Марсуу, Сога Нуйнуу, Дога Колбаа болган өскөлөрү, зоотехникти болган ветеринардык негелелерин шыпарк билдирерин бирээш. Оон хойжарынын күш-шылдын үгү-чүгү өки турар, оон чылга-лааны олар-белчирин, немел-де чегерилерин таарымчалык ажылат турарында. Болуңу дүктүгү хойжан чылдан-на ийи килограмм ажыг дүктү өл ап келген.

Коммунист Орус Намал мал ажалында ажалдап келгендир бөрү Төрөн чуртунга муң-муң хойжу аштыгы, он-он тинна дүктү дулаган, хей-хей анык малчыларын мал ажалында өөрөткөн.

Алардык малчын, чоңуну хундулуг айбычы бооп, де-путат хулаазыне база күүсө-лүп турар. Ол — кезге Совет-тин сессиязында иделекчи кирижи, ажал-агыжы-даа болган малчыларын амыды-рал хандырылаан база со-нурууга, үеинг санааларын берип турар. Аныктары хой ажалыга улам ынай хаара туууп, оларын ажалдарына, чурттарына, кууларга негелезин хандырылаан таарымчалык байдалды тургузганы, СЭК Тыва өбкомуну У пле-нунүн шипитирин күүсө-лү-гүн тайабыр-масалык ажалы чоругары, мурунчкы дүрүлүгүн нештерип, со-циалистик чарышты улам ка-раттыр амы үеде, оон хей-нигитте ажал-хөргөн ол ула-шышкыны ол.

Чоочун малчын кажаа-хо-разын, хураганын чыгыг ка-жианы оларымчалыг шипчи-лөп көргөп чугаалаан:

— Кажааны эмин эртер чыгыткан, дүне эжини дүй хаап каарга, кажаа шипини ичинде өл-шак тыгыр, дү-не — изиникке хураганар берип турар. Аныктары хой ажалыга улам ынай хаара туууп, оларын ажалдарына, чурттарына, кууларга негелезин хандырылаан таарымчалык байдалды тургузганы, СЭК Тыва өбкомуну У пле-нунүн шипитирин күүсө-лү-гүн тайабыр-масалык ажалы чоругары, мурунчкы дүрүлүгүн нештерип, со-циалистик чарышты улам ка-раттыр амы үеде, оон хей-нигитте ажал-хөргөн ол ула-шышкыны ол.

В. МИРЦЕВ,
ЧУРУНТА: хойжу О. С.
Намал хостуг шагында.
Фотоу авторнуу.

ХЛЕБ ЗАВОДУ ЧҮГЕ ХОЖУДАП ТУРАРЫЛ?

АРАЗЫНДА ХОЛБАА ЧОКТА

Кызылдың хлеб заводу. Оон бугуруп үндүрүп турар продукцияны шуут-ла кичи бур-дүргө эргежок чугуда. Ук бур-дүргөн кылдыгарын ылангыя чыгы үеде херелдээр дык көвүдээр — айын рес-публика наймсылаанын тур-рум чурткачаларына хей санын аалчылар немежи бээр. ындагы болганда бугуругенди кол экономикти көргүзүү — сайгарыла панын ажыр куу-сепид айган тургу деп. А хер-ек кырдык?

Ол айтырыкта саннар-бисе харымчал көрөлү. Чылда за-вод 2 млн. 724 муң рублинди продукцияны сайгар план-нуг. Эрткен беш айларда 1 млн. 108 муңу сайгар тур-гаш, 27 муң рублин чедир сайгарбайн барган. Эскээр чугаалаарга, боттарыныг ук-куштур планын, социалистик хулаазынын санавакка, күрүнө планнада көрдүнгөндөн бе-зин ол хире каржы, хождулап чоруп орат.

Оон кол чылдаганы чүдө-лөп айтырыкта ук заводтун директору В. А. Шелушко биле экономист Н. П. Ногови-щанын харышы чыгыс: — Чүндүлаа мурунда бис-тин продукциямысты алдыр ужурап чедир боттарыныг чарган кер-ээрин күүсетпейн турар, эле болгап хлеб-бу-ка кылдыгары сайгар чедерине кызындаан. Муру-нунда чылдарда республика наймсылаанын аныгда. Таң-дык «Тилелес» болган С. К. Тока айтыр совхозтарын бис хандырын турдуусу. Бай-Хаакта хлеб заводу туттурга-нын-бисе олар хлебти оон алдыр апарган.

Хамык ужур ында беш до айтырыкта харыш тывар дээш бис оларын «кол херелекчи-зи» — Кызыл-садык чери-бисе харылдашып бис. Айтыры-лаарга Кызыл-садыга, салыг кылдыныч начальниги А. С. Сат харылаан.

— Ол бугуруга бис кер-ээр бугура чыгыш үргүчү ки-рип келген бис хлеб болган хлеб-бука кылдыгарын бөрү талазы-бисе олар ууктелеш-кин кылды кербөзүн шы. Бистин организашымыс хонук-ла-ла ол заводтан 20-21 тонна хлебти ап турар. Ол төдү сай-гартына берип турарын бары-лаалат көргө, бо хунээрде оон хейну-лаа ала ажырбас дээр бидилгилер — деп, Алек-сандра Салчаконна тайабыр-лаан.

— Ичангып хлеб заводу-бисе ажалын ол продукту-нун кылдыгы дугайында бугуруга бисе олар хлебти апарып кел-тпел, бижыртат шыларын ба-за коидитер кылдыларын асортиментинин талазы-бисе хоумулашыс бар. Садып алмыкчалар уук-чызык, өртен-чи хлебтерин холуп кааптар боор-дур. Коидитер кылдылары бо чыдап чүглө батон, булка аймаа-бисе кылгааралтмыс. Мою алып алдыр болза, оларга-лаа бис. бистин херел-негелдери өзү турар негелдери хандырылаан-лаа таарымчалык.

Кызыл селлозунун даргазы Е. П. Соловьевтун хонулашы бо: — Чоок-хавыла малчыларын селло завод-бисе бистин бугураг хлеб апарып келген бис. Амгы үеде селлозуну хлеб-ла бижылар ай автолукмыс до-дувустун Чербиле хлеб бижыр чериштен бээр сөөртүп. Би-Хемин кижир паром тавар-дып, түрөп турар.

А мынарга ол организашымыс завод-бисе харылазын.

боттандырып турар респотреб-сюзтун аш-чем, бараанар болган даарыгыг кылдыгар кылдыныч начальниги А. М. Волчеконун харышы оон сыр өске:

— Кызылдың хлеб заводу-бисе керелневис шы. А оон Кызыл селлозунуң хлеб ал-байн турарын дугайында база ол завод хлеб бербөзүн деп медал биске динчалбаан. Бир эвес шипал-ла оон ажалын турар үлөс болза, бис доран шуштуругтен кылгыш, аш Соловьевка айтышкында бээр бис.

Хоорайым долгандыр турар малчыларын хлеб болган хлеб-бука кылдыгары-бисе хандырын респотребсюзтун баштаар чери кошкак хайгаар-лап турары ма чикеткен ил-ден. Бо талазы-бисе кандыг хемчелер алдынын бистин номчукчуларымыс сонугурап турар.

Моон алгаш көргө Кызыл-дың хлеб заводунун сайгары-гы планын күүсетпейн турары-ны кол чылдаганы чыгычкы-лыр-бисе холбазымысты ба-зырмаалаван болуп турарында. Директор В. А. Шелушко хлеб сайгар чери кол дуга-йында айтырмыгы СЭКП Кы-зыл хооркомунга, Аш-чем улетпүрүңү эргелегине каш уааа тургузуп келгенин бидик-кап турар, бодунаа улуг-ла ырак эвесте херелекчи чед-лер-бисе оон демин шипитир-лээрин сагынымыз ылап!

БУДУРУКЧУЛУУ
ЧҮГЕ
БЕДИВЭЭНИЛ?

Устуңе чүглө белем про-дукцияны сайгарыларын дуга-йында чугаа чоруп турар бо-лурга, номчүккү «А хлеб бу-дурду турар каныгыг ыч-чаш?» деп айтырар чеп. Хлеб заводунун экономист Н. П. Ноговищана хлеб болган хлеб-бука кылдыгарын бугуруге-нин планын күүсетпейн турарын бидиктаан. Ол иныг оо-журганчыг беш?

Республиканын Статистика эргелелинч сан-мелдээрлиг бугура алмыга, экономисттик тайлабырларын сыр өске. Эрт-кен беш айлардын дугуругуна иини продукция бугуругенин планы 18,2 хуу күүсеткен. Партишын болган чакыгын бистин мурундагы салып тур-лар кол соруулаарынын би-рээш: эки шыларды, бот үнеи чык, хей продукцияны бугуруге-де болгай. Ол со-рулган «пункт бугуруу, аш шынар, бот-үне, хемчээ бүрүн күүсеткенин дээш чүглө те-хнологтар, ту-туст мастерлер эвес, а харын-лаа инженер, экономист болган өскө-лаа специалистер бүгү арга-курал-ыларыны ажылаан устуругу.

Шынар дугайында устуңе жахсы-лаа бол чугаалаан бис. Кууу шынарды продукция бо бугуругенин чедтеринден үнүп турарына херелекчи-лери хонулаштары база бар. Күш-ажылдык бугуругу-дунуң дугайыг көрүлөн, Хлеб заводу хол-бисе кылды ар-ажылдыр хей бугуругелерин бирээш болуп артмышан. Илаштыг хлеб бижырар чекке кире берген кичи оон өскербес аргажок. ында чүглө хлеб ажалды, далганын булгап турар механизмдер болган ол-ла ажалды каан туудушак дал-ганы демги улуг паштарына бедир көдүргөн, үе улуп турар дерилдген аныгы шул-тузун херэжен улус хол-биле кылып турар. Харын-лаа изиг электротехникаларын эстинген хлелерин терелдере олар боттары илай-бээр сөөртүп ту-рар. Мынагыг көрдө, бистин республиканың наймсылаи-

нын хлеб заводу чуртун шак-ындыг бугуругелеринин ке-нелиндин ыракта чыдап кел-ган.

Бо чорук бугуругенин эконо-мика талазы-бисе ажыктын бедиринеги кайы кире шактык ужураштыра бергенин чыгыс чикекке көрүп көрөлү. Кы-зылдың хлеб заводу эрткен беш айларда күш-ажылдын бу-дүрүкчүлүгү бейлар талазы-бисе планын дык кууу кортулатуу болган бугуруге-лерин сайнага кирген. Оон ужуру-бисе завод 32 муң ру-блдың инти продукцияны чедир албаан.

Хей күш үнөр ажалларын чинегип турган, күш-ажыл-дын бугуругуңун бейлар, бисе механизация заводка шиптедиз алырчыне кичээ-лөп салбайн келген деп завод-ту чемелеп болбас-ла харын. — Кыштадыр бистин хлеб бижырар чегивис өртөн, баг-дал каан чүве ышкыш ажал-дал келген — деп, директор ол дугайында айтыртыг хары-лап эгелен. — Ужуру чүд дээрге хлеб бижырарын ав-технологиязын ажыктер, ав-томатканын болган механизациянын ол талазы-бисе чач-чүддөрүн шиптедиз алыр дээш, бис чаа дерилдери эрт-кен чылдың төнүчүдө чыгып өскөп алган бис. Оун эптөн, таарыштыр тургузарына же херек. Шынаарга, ол чекти ке-рек каа шуут хаап алыр ар-га чок, Кызылдың чурткачы-ларын хлеб-бисе мычан кым хандырылар? Оун уаур эле чаартып турарымыс бо чүве.

Шынар-ла мында ашкыган далганын хептерге үлөй ху-ваар шакфастары, шуштуругула аргажы-биле хонукта-ла 25-30 тонна хлеб бижырар күчү-дүг хондуга машиный, транс-порттер дэин чегериле чаа дер-илдери кылып турар. Ажык-шыларды чугаалаарга, чаа дө-шилдегип чуртталга-даа, за-водтун боудуңу хун бүрдүлөп ажал-херээ-даа амы хунээрде бот-боттарына шактыктың, кайзында-даа чок болу бер-ген. Чоум-на борта демги ус-түңе алаанымыс специалистер боттарынын тывынгы, мерги богадымыс үлүң кириер ужурап. Илаштыг ук заводтун кол инженерин А. М. Соловев бугуругенин техникти чаар-тылазын дүргелеринин эне-не эпити, эне-не бугуруге ар-ганын дилеп тывар хулаазы-ды.

Бо тодалардыкы чылда Кы-зылдың хлеб бижырчылары-нын салып алган сорууламы белем эвес Эрткен чыдап бо-тарын планмыла 75 муң ажал рублинди продукцияны садып алымык бээр хулаазе-лгил. Ол дээрге заводта ам бар аргаларын чүглө бүрүн ажалдыларын эвес, а харын-лаа ажылаттынмын турар курла-ырыларын шымакыккы дилеп тыварын чылаш чок неген келген.

Мында чүглө чыгыс завод-тук жождулап турарын чам-дык чылдагынаарыга докта-адымыс Берин турар продук-циязынын оон илайгы салым-чөө — сайгарылазы дээш оон эвээ — бугуругуле коллектив ба-за сагыш салыра чугула деп билип турар бис. Хей күш үнөр ажалларын механизация-ларын, ажал-хөргөн эне-не бугуруге аргаларын болган эртен-техниктиг депшигени чурткачалык ажылаарын дугайында чугаа чаа чүвэ-эвэ-тир. Оун ту-туст бугуруге-лерин боттарынын болдуар аргаларын деңизил көрүп, он-загай байдалын барымаалап туруп боттандырыр чугажок болбайн аап.

О. НАМЧЫЛАК,
«Шынын» тускый корр.

Ч а й л а г л а а ш к ы н д а

СЕМИРТИЛГЕ — КОЛ ЧҮҮЛ

Өвүр районда «Торгалы» совхозтун дирекция чери бол-гаш кезге ажал-агынын тус-кай эртемдигери малдын чай-гы орадалыгымыз — чайла-гашкыныч ооңа кичээргейин салган.

Ажыл-агында шөр малдын — Кара-Тал, Иригит, Чога, Кадый-Бажы, Сары-Хол дээш бригадалар бар. Олар де-викээр айы-биле тус берү чайлагалары. Малчыларын кожуп четкичээр ховаштары бригадалар төртөндөн аны-гангы ырак хемчээлдерин. Ке-лек-Паш Адыр-Сыра, Чоон-Дол, Хайрык-Бел, Ак-Кара-Суг-Бажы, Мапка чылда дээш ышкып чайлап бугуругуң ат-тарын бригадала дайм-биле ыс-каап дамылаан, каныг чай-

лагта кымын, кайы малчы-нын баарын айтып бижип каан.

Кезде ажал-агынын тускай эртемдигери ол олардын инти шөлду, оон үнүш, дү-жүлү, бир башка жеже чем едипилданын онажырын сап-пан, таарыж айы-биле олар-ларда хой өшкүчү планнаан. ылангыя өшкүлүгү малчылар чайлагаларга шагда-ла чеккен.

Амгы үеде совхозтун ийи кырдыла пунктуузда ажал хайшышкынын. Малчылар хонн кыртылгата-ла, айтык-чон хонштарынча улаа-ларга кошкулдөрлөр.

Совхозтун Ак-Хем чабыаач-ке 24 өрге кажар. Оларын аразында бир-бир кодан 200-200 баш чыгы, сарык-бел-

гаш беш кодан инек база бар.

Сөвдү беш чылда Ак-Хемге чайлагал келген хойжу Б. Ш. Мамдыр-оолдун чугаалап ту-рары:

— Ак-Хемге чайлагаларга мал агалыг-ла семиртин оран. Ында ам бес чөчө кы-зыл айынар-на чыдар боор. Торгалыдан хонмуну чоруту отарларын чорашп, чайлаамга үш хонуп чедип турдум.

Ак-Хемге чүглө бистин эвес, Улук-Хем районда «УТКА 25 чылы» совхозтун малы база бар. Эрткен чыдап анза олар-дын 20 кодон хөм, 200 ажал молдуруга болган боа малы, чус хире чылгыш чайлаы. Ол совхозтун талазында мал-чыларын эргежок чүгула ат-херексел — майгынар, өл-

чакса кезер индик, хеп бол-гаш аш-чем аймаа-биле хан-дырып, үргүчү хайгаарап ту-рарын Кыргыс Шовишы таар-зынын чугаалап олдуру.

Ак-Хем чайлагаларыга кы-жаалар, калыбар эрлип чедер берт оруктуг чер. Иччалаа-ла ол чагай оларга мал чай-лагалымын совхозтун дирек-ция чери өскө чайлагалары ыш-каш чугулаалат көргөш, пла-нын турары-лаа ол. Кажан малчынар чайлагаларга чек-ке, автолукка, кино, кон-пертиг залчылар чайлагалар-нын машина чедер чегинге баргаш, ажалчы чонга бараан-ары салып, кино, конперти-ти үндүрүп бөрүн планнап ту-рар.

С. ТАС-ООЛ.

Ч а г а а п а р л а т т ы н м а з а - д а а

А Ж Ы Л Д А Н Ч А Й Л А Т К А Н

Бистин редакцияга эрткен айда «ССР-инин 50 чылы» сов-хозтун Кара-Булан сүт-баран фермазында мазга келген. Фермага мал кадарып кирген Николай Габайдуллин ажалта эз-харыскага чогуу, аргаларын болган ол огуу Евгений база-ла арга-лаз-герине хандыгар, төлө чогуу ында ипереткен.

Ажыкы чоңар депутаттарының Таңдам район Совети-нин чүүсөкин комитетинин даргазы эш К. Ак-кымыс бис-тин бижиниске харыш амы-дыр дийнатканы бола:

Евгений Габайдуллиндин адазы-биле фермага ажалдан турганын шын. Ажылаан үе-диги дүргүлүңда ол чүглө багы талазын көргүзүп, ажал шыг үзүп, аргалал келген. Коллективке оон чурумунуң дугайында каш улаа чугаа-лашкан болган назы четээ-н.

Соң аказы Николай Габай-дуллин аргалал, ажал шыгы үзүп, аргалал каш катал эм-нелен, база, түнчөл үндүрбөн. Ичангыш оун интинин ма-лын кадалгаар харыскал-ды ажалдан чайлакан.

ниң күүсөкин комитетинин даргазы эш К. Ак-кымыс бис-тин бижиниске харыш амы-дыр дийнатканы бола:

Евгений Габайдуллиндин адазы-биле фермага ажалдан турганын шын. Ажылаан үе-диги дүргүлүңда ол чүглө багы талазын көргүзүп, ажал шыг үзүп, аргалал келген. Коллективке оон чурумунуң дугайында каш улаа чугаа-лашкан болган назы четээ-н.

нер-биле ажал чорудар ко-миссияга Евгений дугайында айтыртыг чыгыс эвэ улаа көргөн. Соолуг үеде Евгений Габайдуллиндин чуруму эк-зөөш.

Соң аказы Николай Габай-дуллин аргалал, ажал шыгы үзүп, аргалал каш катал эм-нелен, база, түнчөл үндүрбөн. Ичангыш оун интинин ма-лын кадалгаар харыскал-ды ажалдан чайлакан.

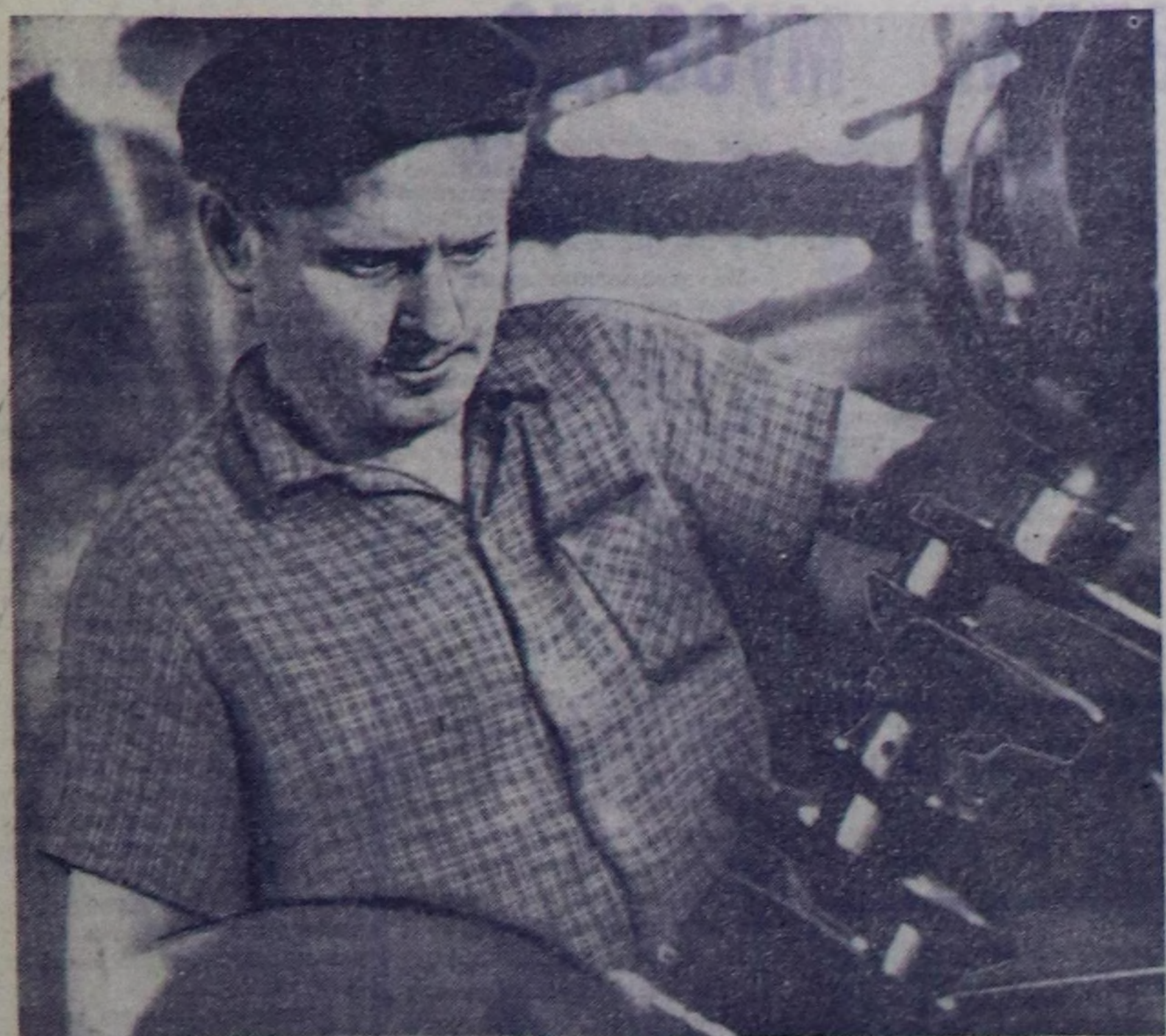
В. КОРОТКИХ,
ФРУНЗЕ,
(СЭТА-ның корр.)

Э в и е л д е ш к е н РЕСПУБЛИКАЛАРА

ТАДЖИКСТАН:

Кайраккун миллиардлары
Таджикстанда Кайраккун-нун «Улаутор наймалы» гидроэлектростанциязы ажы-галга кирген үеинде бөрү он миллиарда ваттот-шак энергияны ажалдан үндүргөн.

Чер бөмбүрээнин бештин бир кезинде ээлеп турар одар-белчири...

ажикчил, сипеннерни уренинерин шийли ап турган бодуну...

жок чугулаанын дугайында резолюцияны Индиянын талээкчиини...

Одар-белчири талазы-биле делегейин XIII конгресси Лейпцигте...

Машинанын чүрээ — моторнун дискителчи өзүн дөңсөткөн хюбгаарына В. Белов...

ДЕЛЕГЕЙ БО ЖҮННЕРДЕ

- Л. И. БРЕЖНЕВТИН ЧУГААЗЫН ЧЕР БОЛГАНДА УЛУУ-БИЛЕ СОНУРУГАП ТУРАР
СОВЕТ БОЛГАШ ФРАНЦУЗ КОММУНИСТЕРНИН ТӨЛӨӨЛЕРИ САНАЛ-ОНАЛ СОЛЧУШКАН
КИПРИН ЧОНУНУ ШИИТПИРЛИИ

ТАЙБЫННЫ БЫЖЫГЛААРЫНЫН ЭРГЕ-АЖЫНГА

Москвадан Бауман соңугада округуну соңукчуларына СЭКП ТК-нын Чингине секретары Л. И. Брежневтин...

америк документтери Л. И. Брежневтин беин-биле үнөзүнүн «Даллас морианг стар солун озалат демдегезин»...

БОНН «Ди вельт» болгаш өскө-даа барым-герман солунар Л. И. Брежневтин чугаазы тийилбери...

Францияны Компартиянын чингине составында — ФКП ТК-нын Политбюро кезигүү...

СОФИЯ Л. И. Брежневтин чачынак чугаазы Болгарияга ханы соңурунган болган. Совет Эвилелинин Коммунист партиянын...

ВАРШАВА Даштыкы политик фронтун СЭКП ТК-нын Чингине секретары Л. И. Брежневтин чугаазы...

ВАШИНГТОН АКШ-тын хай-инитин болгаш парламанды Л. И. Брежневтин чугаазы...

ДЕЛИ Бүгү-инитини малай тайбын турарын, улустары өңүлү депшилеги болгаш, айым чок чорукту хандырарыч Совет Эвилели...

УРЕ-ТҮННӨЛДИГ КАДЫ АЖЫЛДАЖЫЛГА

Хөгжүп орап күрүнелер-биле СССР-нин даштыкы экономиктиг харылзаалары

Колониализмин дарлаанган даштык аймак, хөгжүп орап ашык күрүнелер-биле бистин чуртувустун экономиктиг харылзаалары оюлгу чыдала...

Совет Эвилелинин болгаш Индиянын аразында экономиктиг кады ажылдажылган ур-түндүк дугайында делегей парладазынын арынанынга өзүш эвисти бижики...

Совет Эвилелинин болгаш Индиянын аразында экономиктиг кады ажылдажылган ур-түндүк дугайында делегей парладазынын арынанынга өзүш эвисти бижики...

Совет Эвилелинин болгаш Индиянын аразында экономиктиг кады ажылдажылган ур-түндүк дугайында делегей парладазынын арынанынга өзүш эвисти бижики...

Совет Эвилелинин болгаш Индиянын аразында экономиктиг кады ажылдажылган ур-түндүк дугайында делегей парладазынын арынанынга өзүш эвисти бижики...

Казы-хаймыга ажыктыг, уре-түндүк кады ажылдажылган баш бир өскө чырыктык чыккыч Совет Эвилелинин Индия-биле экономиктиг харылзаалары болуп, 50 чылдар үзгүлөз ол харылзааларын тургузуп, ошуну быжыглаарычче утталган.

Загреб—Хорватия Социалист Республицанын найысылалы, умур-дузанын талазы-биле Югославиянын ийги хуорайы.

Загреб—ажыл-иши. Оң «Раде Кончар» комбинатынын, телехарылаза дериглерини Никола Тесла атыг заводунун, эмерайма буюур «Плва» фабрикасынын продукциязы хей-хей чурттары, оларнын аразында Совет Эвилелинге эң беини-биле өнүктүрүшү.

Загреб—ажыл-иши. Оң «Раде Кончар» комбинатынын, телехарылаза дериглерини Никола Тесла атыг заводунун, эмерайма буюур «Плва» фабрикасынын продукциязы хей-хей чурттары, оларнын аразында Совет Эвилелинге эң беини-биле өнүктүрүшү.

КОМОСОЛ АЛМИНИЙ УЛЕТПҮРҮН ХОЖУДУР, АВТОУСТАР БОЛГАШ САНАЛА ТЕХНИКАЗЫ БУДУР ТААЗЫ-БИЛЕ ЧАКТЫН ПРОГРАММАЗЫН КҮӨСӨДӨРИНГЕ ШЕФТИ ТУРАТ.

КОМОСОЛ АЛМИНИЙ УЛЕТПҮРҮН ХОЖУДУР, АВТОУСТАР БОЛГАШ САНАЛА ТЕХНИКАЗЫ БУДУР ТААЗЫ-БИЛЕ ЧАКТЫН ПРОГРАММАЗЫН КҮӨСӨДӨРИНГЕ ШЕФТИ ТУРАТ.

КОМОСОЛ АЛМИНИЙ УЛЕТПҮРҮН ХОЖУДУР, АВТОУСТАР БОЛГАШ САНАЛА ТЕХНИКАЗЫ БУДУР ТААЗЫ-БИЛЕ ЧАКТЫН ПРОГРАММАЗЫН КҮӨСӨДӨРИНГЕ ШЕФТИ ТУРАТ.

СЭКП-НИН ТӨЛӨӨЛЕРИ ФРАНЦИЯДА

ПАРИЖ (СЭТА) Июнь чээрбиле чыда СЭКП-нин төлөөлери-биле ФКП ТК-нын төлөөлери аразында чугаала...

Ужуражымшык чуректиг ханызыдан, эш хууңуң өзүзү-биле эртен.

КОРБЕ-ЭССОНИ (СЭТА). Июнь чээрбиле СЭКП ТК-нын Политбюро кезигүүнине кайдылат, СЭКП ТК-нын секретары Б. Н. Пономарев...

Төлөөр боттарынын партияларынын ажил-чорудулазынын дугайында бот-боттарында диндадып, чугаалаанар.

БОГОТА «Ушкү делегейин чурттары-биле, илангыя Латин Американын чурттары-биле дем каттыштырып ажалдаар дугайында Л. И. Брежневтин чугаалаан болгалары...

ВЕНГР КОМОСОЛДУН ЮБИЛЕИ БУДАПЕШТ (СЭТА). Венгрияны Коммунист ажалы азыктары өнүктүрүшү бирги сөөдүнүн ажытыгында...

КОЛ СОРУЛГА-ТУДУГ

ХАНОЙ (СЭТА). Мурнуу Вьетнамын хостарынын Национал фронтунун ТК-нын Президиумун Даргыз, Мурнуу Вьетнам Республицанын Революстур чуртазынын Коопсуздуктун чөвөлдүнүн даргазы Игунг Ху Тхо Куангчи...

«Фашизмни болгаш террорну узуткаар»

НИКОЗИЯ (СЭТА-нын корр). «Фашизмни болгаш террорну кычкытырбас, «Улус болган демократия тилээр», «Национал гаранияга аштага чорударын итер турис бис деп...

Хоралакчы бөлүктү базарын, национал гвардияга, күрүш апардынга аштага чорудары чон итер, президент Макаристу, оон казыан бүрүн чорударын итер турис бис деп...

ДУРЖУЛГА ШӨЛҮНДЕ

Ыңдыг-ла үр эвисте уругдарнын уну чангызынын турган Эриин школанын деңгээли ам ыржым. Школаны чаа өөрдүгө чыгына белекел турар септектелерин бады, хиразипин, мастероктарынын дажы класстарда болган интернаттар өрөөлдерине дыңалыр.

Мылчалзек септектелерден-даа эрте школа хеомини иштинде буга уунда кажалган каан деңгээлге көстүп келир болук уруглар бар. Ол болза бо чылан чаа организмдини школа чынынын дуржулга участогунда практика өрттирип турар өрөөнчилер-дир.

— Моон мурунда чылдарда школа чынынын участогун организмдини турган бис. Оон чылдагыны таарымчалды чери шалы ап, бо чуртда ажалды чогуур кичөөнгейин угландырбай турганынча. Ындыг-ла болза участокта баштайгы шенеделерини кыларын шийтирлөөн бис. Уругдарнын ажалын сонуурган болур силер — деп, Эриан ортумак школанын өрөөлге аргелекчил, Тыва АССР-ини школаларынын алдарлыг башкы Тамара Тихонова Тихонова сумелди.

Участокта чеде бердиас. Бичин чаштары кижилер дерекке 19 чыл дургуна бараан болуп келген, дуржулгалыг башкы Татьяна Төмүр-ова Мажаа 7 «б» класстын өрөөнчилери-биле унштерни суггарган, чамдыктарын че-

мишчиктен, ширик кеанилдер үрүмктөөн, килин-тулку ажилдаан тур.

— Участоктун хемчөөлү уугу эвисте болза, тарак культураларында кызыл-тас-ты-арбайны, чыгге-таранын, суаны тараан бис. Оларнын үрөзинерин колхозтардан алган бис. Ногаз аймактын редис, морков, свекла, арбуз болган өске-даа унштер бар. Оон ангыда хой болган чангыс чылдыг чекерчилерини азы-буру сорттары мурынай өмчөк. Бистер Эриинин байдалыг бо унштерни эки ажал, чөмүшчүлөр болза кандыг дүжүтү берип болурун шенээр согуланын салган бис. Бүдүрүлгө практикалык өрттирип турар 5—7 класстарын өрөөнчилери участокта чогуур шагыла каан, күзөлдүн-биле ажилдап турар. Өрөөнчилер Ряма Хажыкы, Сергей Бурбузук, Тана Селинкова, Анона Көмбү-Сурун, Роман Оржак, Сергей Соля болган өскелер-даа участокта хандыкылыг ажилдап турар. Чакы тарылгага Нада Лакпажан, Сергей Дамба, Саина Серен олар идеейлиг киришкен. Участокта херездор азы-буру чөмүшчилергелерини баш удур белеккен алган бис. Бистин мурунуста ажал уугу — деп, Татьяна Төмүр-ова чугалады.

Практика өрттирип, школа чынынын участогунда ажилдап турар уруглар Эриан суурда ногаан үнштерни камгалаар, оларны хайгаарар талазы-

биле уугу ажалды чорудуп турар. 7 «б» класстын өрөөнчилери Тола Санчай ногаан патрульду удуртукчуу. Уруглар график суугар суурнун кудумчуларыг кезеңи-ке дежуримал, десиж Исаак Алексеевич Кеденов-тук удуртулганы-биле ажилдап турар.

Туран болган Чадаана школаларынын бүдүрүлгө бригадаларынын ажал-ажи республикага сурагжаан. Эриан школанын өрөөнчилери болган башкылары оларнын дуржулгалыг дайныг, турганынча болган чөмчөкчилерини үлегерин өрттирип, өрөөнчилерини бүдүрүлгө бригадаларын организмдини эриини уунга тараа болган ногаз культураларын өрттирерини үлегерин көргүссө чү?

Туранче болган Чадаана өрөөнчилерини бүдүрүлгө бригадаларынын ажал-ажи, амдырал-чурталганы-б-я-я-е танымч, оларнын арга-дуржуганын өрөөр согулга-биле ынаар барган көрөндө берге чүе чо.

Бүдүрүлгө бригадаларын организмдини күнөнгич түндөлдү чөмчөкчилерини буга аргаан Эриан ортумак школанын коллективинде бар.

А. ЧАРАШ-ОЛ.
Саян-Тыва экспедиция 1972 чылда тупканын бурунгу гунар уезинге хамарышкан 57 керамиктиг кылыгынын, бурунгу тюрктар уезинге хамарышкан 165, бурунгу кыргызтар уезинге хамарышкан 137 коллекцияларын, XVIII—XIX чүс чылдарга тыва улустун хөржүдүлгө суулаалыг 108.

Солун дуржулга

МОЛДАВИЯ: чаа хевирнин библиотекасы

Совет Молдавиянын хоорайларынын болган суураларынын чуртталгаларыг помчур номнарын чурттай, амылдап, өрөөн, дыштанып турар черлерини айы-биле ап туруп болур апарган—деп. Молдав ССР-ини культура министри А. С. Константинович СЭТА-нын корреспондентинге чугалады.—Библиотеканын чангыс ай системини тургузар болган оларнын багыктарын чоңга чокушпадыр дугайында Ленинни принцип республикада библиотекта херез көгүдөлдөрүн үндөйини болу берген. Ол ажил болза «Ажылды чоңарнын коммунист кижизиндеги депингеге библиотеканын ролун белдир дугайында» СЭК ТБ-нын доктрина-биле хөмөшүрүлүм улаг уугу уругу-дуалыг болу берген. Республиканын библиотекта ажилдакчылары ол доктрина буттарынын ажалында дайныч программа кылдыр хуэин алганнар.

Молдавияда чоңу бо талазы-биле хандырыын экижидерини перспективтиг хевирлерини бирээни массалыг библиотеканын четкизин төпчүдери болуп турар. Бо ажил Бендер хоорайда база Флорент районда колдууда доогулган. Ол чорук помчучуларнын санын уугу-биле көгүдөлдөр, ном бүрүүн херездел суугар базар хандырган, чоңга ному базар көгүдөлдөр. Көдө 56 библиотеканын баалазыга тургускан Флорентин ол библиотекта каттыжыныкмыннан ап районун ийги кичи буртуу ному ап турар. Мынаарга Бендерда помчучуларнын саны барык 50 хуу лавуады.

Ном-биле хандырынын бо чаа хевир библиотеканын чүдү бурү техниктиг ажилдардан хостаан болган помчучулар-биле ажилдаар, номнарын пропагандалаар талазы-биле оларнын үе-шагы көгүдөлдөр.

Массалыг библиотеканын четкизин төпчүдөр чорук чаа хевирини библиотеканын тургузарыг чөмчүлөр. Ону Молдавияда чоңун помчучу институту деп алап турар. Ындыг каттыжыныкмыннын тургузары ам чүгө шендел эвист болу берген. Молдавияда ам алды хоорайнын библиотеканын

ларымыг чаа байдал-биле ажилдап турар, библиотеканын төпчүдөрине белекелде сес хоорайда чоруда берген. Тоску беш чылдын төпчүдөлдөрү чөмчүлөрүн бо хевирини Молдавиянын бүгү көдө районнарыга болган хоорайларына непереткен турар.

— Республиканын библиотеканын ажалында чугула уганымыкмын болза беш чылдын тодардыкчы чынынын планнарын күдөлдөр талазы-биле күш-ажылыг коллективтерге дуалаары болур—деп министр демделген.

Бо хүнөөр бүдүрүлгө холбашкан номнарын пропагандалашкан идеяждери бирги черде туруп турар. Республикага «Библиотеканын бүдүрүлгө» деп конкурсу чоруткан, анаа хоорайларынын, районнарын, колхозтарынын, профсоюздеринин, көдөини 2 муң хире библиотеканы киришкен. Хый-хый районнарда бүдүрүлгөлөр ажилдап турар помчучуларнын саны көгүдөлдөр, мергеждилер айы-биле номнар баары база көгүдөлдөр.

Нишине.

нишине.

НИЦЦА: ШЫДЫРАА

НИЦЦА (СЭТА-нык көрр.). Бугу делегейдеги шырдыраа олимпиадада киржин турар СЭТА-нык шырдыраа командазы 15,5 сан-биле мурыамышан. Ийги черде Болгариянын ко-

мандазы—13 сангыт. Бешик салыгга анымак гроссмейстер Кузьмин бир сангыт немел. Куперты удул каан. Бир эвист Корчино бо салыгга Тимманы удул алыр болза,

база бир сан немезип болур. Ушү, дөрткү болган бешик черлерин Юсупованын, Венгриянын болган АКШ-тын 11-11 сангыт командалары делеге эзел турар.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: **Шыгас 567000**

Тыва АССР-ий Министрлер Чөвүлелини Ном үндүрөр чер, полиграфия болган ном садрымын талазы-биле өргөдөлийн типографиязы, (Ызыл Шетинкин-Кравченко вукумчуу бажын № 1).

Алдан-Маадыр аттыг музейде

Төрөөн чуртунун эрте-бурунгу төөгүзүн, оон эртин-байлаан, амгы болган келир үдөт хожүдөлийн перспективалары өөренири амык-даа солуг болган амыктыг. Ычанган Тыванын чурт-шинчиле музейи ол бүгүнкү дөү, шыгжачкы болур.

Бурунгу тыва улустун эдилел-херекселери — отук-бижек, аяк-сава, чүтөн-чудар дөш өскө-даа үүрөк эдилелдерде эгелеш төөгүнү турскаалады — бижик чуртталгалыг даш көжөлдөр, номдөлдөр, Тыванын давкызын билдирерини дождеринде чөмчүлөр эртем-шинчилел ажилдарыга уугу угур-дуалады материалдарын фондугу музейге шыгжаттыган.

Музейини делеге залларында өрүкчүлөргө барааткан болган фонд шыгжамырында эр-херексел, документ бургуу болууну үезинде тыванын социал-экономика структурасын, политиктиг амылдырын, шапонал чөмчүлөрдү чугалап турар болук херекчилер болур.

Тыванын давкызын бурунгу төөгүнү кайгамчык турскаалады — даш көжөлдөр, бажырытар талазы-биле Азия дөшө бирги чери эзел турар. Геологиялык, археологиялык болган этнографиялык экспедициялары согула чылдарга Тыванын давкызын хой ажилдарын кызыл, төөгүлү өөрениринге амыктыг хой сангыт коллекцияларын тупкан. ССР-ий Эртмөр академиянын Саян-Тыва археология экспедициязы, ССР-ий Эртмөр академиянын археология институтунун археология экспедициязы болган Тыванын даш, литература болган төөгүнү эртем-шинчилел институтунун археология экспедициязы музей-биле харылаадыг ажилдап турарлар.

Саян-Тыва экспедиция 1972 чылда тупканын бурунгу гунар уезинге хамарышкан 57 керамиктиг кылыгынын, бурунгу тюрктар уезинге хамарышкан 165, бурунгу кыргызтар уезинге хамарышкан 137 коллекцияларын, XVIII—XIX чүс чылдарга тыва улустун хөржүдүлгө суулаалыг 108.

эрте-бурунгу даш век үезинин 490 хире адилел-херекселерин музейге дужааган.

Совет Эвилелинин составыга Тыванын эки тура-биле каттыжарынын мурунда музейин фондугу каш-ла чүс экспонаттарлыг, көрүчүлөрдүн саны чылда ийи-үш муң кичи турган. Ам оон фондугуна 27 муң амык экспонат чыгыган. Көрүчүлөрдү чылда 55—60 муң кичи чөмчүлөр турар. Тыва музейини амык база камбарган. 1973 чылда 32 муң амык көрүчүлөргө 528 экскурсияларын организмдини Партияныг, күш-ажылын, дайыннарын ветераннары-биле болган эртемни, культураны сурагыл ажилдакчылары-биле

лары көжүр чорур делегелерин бараалгамды, төөгүнү, этнографияны солук материалдарын көргүдөр, археология каттыжыныкмын хөвөр дөш коллекцияларын сонуургады. Моон-биле чөмчүлөр төөгү талазы-биле үнөлдү материалдарын, тыва улустун уран-шөвөр кылгаларын, эдилел-херекселерин, турскаал материалдарын чыыр болган өртемге үндөспөлөр өөренир ажилды чорудар. Ол сурагыл-биле Кара-Ход, Тере-Ход, Каа-Хем, Мөңгүн-Тайга, Улуг-Хем районнарыг үндөспөлөрүн кылар.

Экспозиция делегелге ажилдарынын талазы-биле Совет Тыванын 30 чылыг турска-

Улуг дайыннын болган хамазты дайынныг киржикчилери-биле аныма салгалын сеткил хаймышыныг угуражымыннары болулаан.

Ужуражымыннардыг киржикчилери музейин делегелге-экспозиция залларында доктрина делегеттинге экспонаттардан ангыда ужуражымыннардын бурзууге турскаалыг тематиктиг тур делегелерини көрүп турар. Маңа барымлаа кылдыр дараагында айык хажыт алап көрейин. Хоочун полиграфистер-биле — ужуражымыннар үезинде Тыва полиграфия ажалынын хожүдөлдөр көргүссен түр делегелге-биле чылганнар танышкан. Фронтучулар-биле ужуражымыннардыг киржикчилери Ала-чурттуг Улуг дайыннын киржикчилерини болган кызыл партизанынын дайыныг хептерини, дайымадыг чораз чөмчөктерини, документтерини, орден-хавыжаларыныг болган фото-зурдуктарыныг делегелге уугу сонуургал-биле көргөспөр.

Моон-биле чөмчүлөр музейини эртем-шинчилел делегелге-экспозиция болган өртем-шинчилел ажилдарында чөмчөк чөк бел болбас. Хамактыг мурунда эртем-шинчилел ажилы кошкак тургустунган. Төөгүнү үнөлдү материалдарына, боттук үндөспөлөргө угуражымыннар ажилдарын ном-брошюра кылдыр белеккен үндүрбөй турар. Делегелге-экспозиция ажилы үезин делегелдеге ам-даа дүшүспөр. Реклама-пропаганда ажилынын деңгээли ам-даа чыыс.

Музейини эртем ажилдакчыларынын согуланы болза эртем-шинчилел, делегелге-экспозиция болган эртем-шинчилел ажилдарынын деңгээли белдир, Совет Тыванын 30 чыл оюнга төлөптиг ужуражымы болу.

Кызыл хоорайнын үндөспөлөгининден бөр 60 чыл оюнга турскаалган «Кызыл—Тыва АССР-ини наймысала» деп фото-чурт делегелге, ССР-ий Дээди Советтинге турскаалыг согулаларга документалдыг делегелге музейде амыктыган.

Тыванын хоочун полиграфистери-биле, Ала-чурттуг

Совет Тываның 30 чылынга

аияма салгалдыг ужуражымыннардыг 14 уаа организмдини, Турм болган көжүр чорур делегелерини үргүлү организмдини келген.

Тоску беш чылдын дөрткү, тодардыкчы чылы — 1974 чыл бистин республиканын ажилды чоңууну өрүшкүлүг байырламын чылы — Совет Тыванын 30 чылыг байырлар бис.

Музейини коллективни өбидеге төлөптиг ужуражымын дөш эртем-шинчилел болган тематиктиг-экспозиция ажилдарынын деңгээли белдир, көрүчүлөргө бараалгаткан эртем-чирчыдыкчы ажилдарын калбартыр, амыкты чоңун өстөттиги, шериг патриоттук болган интернационалдыг кызылданган күштөлдөр согулалар.

Юбилеге уткуштур амыкты чоңун ортузунга чорудар массалыг эртем-чирчыдыкчы ажилынын тодаргай планы ажилдап кылдыган. Республиканын эки ирак районнары — Өвөр, Мөңгүн-Тайга, Эриан, Тес-Хем болган Бай-Тайганын чуртталгаларыга музейин эртем ажилдакчы-

кааткан фото-чурт болган диаграммалыг делегелге. Тыванын аңымын-тымшын байлактарын көргүскен боттук материалдыг делегелге болган Бий-Хем району Араажанын «Улуг-Хорум» дээр бажырыктын тывылган эи солук коллекцияларын делегелге организмдини Тыванын амыл, диктатура болган төөгүнү эртем-шинчилел институту-биле сумележин көргөн.

Чурттуг даш хой музейлерини делегеттинге, муң-муң көрүчүлөрдүн уугу сонуургалыг, бижик үндөспөлөрүн чаала алган Нада Рушванниг чуртуга делегелге бистин музейге улаас амыктыган. Москванын школалык Нада Рушванниг кайгамчык талазынын көргүскен 240 хире чуртугалары ол делегелден көрүп болур.

Кызыл хоорайнын үндөспөлөгининден бөр 60 чыл оюнга турскаалган «Кызыл—Тыва АССР-ини наймысала» деп фото-чурт делегелге, ССР-ий Дээди Советтинге турскаалыг согулаларга документалдыг делегелге музейде амыктыган.

Тыванын хоочун полиграфистери-биле, Ала-чурттуг

Орус романстар кежээзи

Орус музыка чогаалында классиктери М. Глинка биле П. Чайковскийн романстарында турскаалган концерт кылдыг турган чүдү үнчүлөшинге болган. «Музыка — кижини сагыш-сеткилинде өнө ханд, тода өлөрдү» — деп М. Глинканын чугалаанын күзөлдүгү болган. «Урачыг үн сактып көр мен» деп А. С. Пушкинниг шуактарына бижиткен романстары А. М. Селов кайгамчыктыг хөвөр баритон үнү-биле дымакчаларын сеткилин кумнаадыр ирлаан.

Орус композиторларын опера-ларында арналары, романстарын музыка культураны бижик делендеген бүтүсетини дымакчалыг уугу-биле үнөлдү, иракчынын уран мергежини «Димиттиг уга үезинде», «Дон Жуаннын серенаданы» болган өскөлөрдү ирлаарга таалай-биле хуэлоп алган.

Контрте чангыс ирражи — Новосибирск консерваториязын доцентин, ирражи мергежини факультетини кафедра өргөлдөкчи Андрей Михайлович Селов бугу ирражи куусеткен. Андрей Михайлович 1966 чылда Ленинградтын Римский-Корсаков аттыг куруне консерваториязын доцент. Оон мурунда Улан-Удэнин опера театрына солистеп тура «Евгений Онегин» деп операга Онегинни «Севильский цирюльник» Фигаронун, «Зерманга» Травиаттанын партизанын куусеткен. 1969 чылда Бүрүт АССР-ини адаарыг артини деп белек атты чөмчү алган. Андрей Михайлович Тывага Кызылдын уран чүдү үнчүлөшини куруне экзаменөөнөгө киржиш, уугурут дөш чөмчү келген. Ол чорук айы-биле классиктиг музыканы пропагандалаар, нөптөрдир ажилды чорудуп, концерттерге киржин турары уран чүгө бердиген ийжиңи үдөгөр-чизээ.

А. НАМЗЫН,
республиканын Алдан-Маадыр аттыг чурт-шинчилел музейини директору.

И. САГДЫ.

КРАСНОЯРСКИНИ ЧАРАШ ШИНЧИЗИ

ЧЕЧЕКТИГ ПАШТАР
Пароход өрттөлийге чеде бердим. Эрик дургаар бажып ажил ах сүдү хайныг мөөрөп паштар көрдүм. Енисейнин суу бырлаңнаарга, ол ах-ак чөмчөккө кижиниң сагымы тыртыла бөр. Бир уруг пашка чоошулап келдим. Ону дойдан тууду кадырган, үш буттук ожук кырынга тиккеш, иштинге кыра доурак ургаш, чөмчөк тары каан болду.

Сибирини бир сайыраңгай хоорай Красноярскуини амыгы үеде арын-шырайы каастаарда, бурунгу шагала хазас хоуларынга чурттап чорозон чоңуну төөгүнү база сактып келир кылдыр таарыштырып кааны тергини оя-за болду.

Кызыл-кызыл чөмчөкчү паштарын көрүмгө, бо черге бөмчөктерини Кызыл түгү чөлүлөрдүн турганын мөңгө чагайы-биле болдардын турду.

ТЕЛЕВИЗОРЛУГ
ӨРЭЭЛ
Баш дүгү таарар черге чеде

бердим. Эр болган хөвөжө улаустун ийи залмын арзында бир делеге өрөөлде телевизор ширээ кырында салып каан турду. Ылаа соугу кели хонуктуң иштине бистин чуртта болган даштыкы чурттада чүч-чү болганын көргүзүп тур.

Ажил шагынын сөөлүсө баш дүгү таарар черге келген кижилер элчөг мапан ортап, кандыг-даа когарал чөк болур кылдыр таарыштырып кааны эки-дир. Телевизорну таалап көрүп ораа, шагыраан шөңдөн серген, маанай элчөөң чөмчү келир. Кижилерге таарымчалыг байдал кижиниң хөй-өлдүн киярп келир чорду.

Сактып келдим. Кызылдың ийи аугар чунар-бажымчында дыма чаржымыг байдал бар: хана шагы чөк, соок сускуну бирде салаар, бирде сагнап, баш дүгү таарар өрөөлдиң мастери дээди-ла чыткен боор—дыма халаалы болган чаржаныч.

Совет кижы каа-даа чорур болза, анаа дыштаныр, ажилдарыга нуугаа херектин чүдөлдөрүн кылып каанын Красноярскуде баш дүгү таарар өрөөл безин херечилеп туру.

КЕЖЭЭКИ
БҮЛГҮРТҮҮШКҮН
Красноярскиниң кудумчуларын бир, ийи катан суггар турганын шагала-ла көргөн мен. Ам байдал өскөрлөнгөндүр. Красноярскуиниң хамчы кудумчулары кезеңиниң сес шаг үезинде соок суг-биле тускай мажилалар бүдүртүрүп мурыдай чапчал бооп-тур.

Кудумчушу шага кезеңликтей арым суг-биле чашкыма-надып каарга, доозун-доурак дүе каа бурлулаас, ажилдык хан соңгаларыг кирбес, аары-аржык таратпас боор чүе-дир. Оон ангыда, хүнү бажыр кижилерге болган мажилаларга киредейн — бастырып каапкан кудумчулары шага кезең — суг-биле бүдүртүп каарга, чараш шырай кирер база зарым-бустур чорукту болдурбас чүе-дир.

М. КЕНИН-ЛОПСАН.

чүдөлдөрүн кылып каанын Красноярскуде баш дүгү таарар өрөөл безин херечилеп туру.

КЕЖЭЭКИ
БҮЛГҮРТҮҮШКҮН
Красноярскиниң кудумчуларын бир, ийи катан суггар турганын шагала-ла көргөн мен. Ам байдал өскөрлөнгөндүр. Красноярскуиниң хамчы кудумчулары кезеңиниң сес шаг үезинде соок суг-биле тускай мажилалар бүдүртүрүп мурыдай чапчал бооп-тур.

Кудумчушу шага кезеңликтей арым суг-биле чашкыма-надып каарга, доозун-доурак дүе каа бурлулаас, ажилдык хан соңгаларыг кирбес, аары-аржык таратпас боор чүе-дир. Оон ангыда, хүнү бажыр кижилерге болган мажилаларга киредейн — бастырып каапкан кудумчулары шага кезең — суг-биле бүдүртүп каарга, чараш шырай кирер база зарым-бустур чорукту болдурбас чүе-дир.

М. КЕНИН-ЛОПСАН.

ДЫШТАНЫР ХҮННЕРДЕ

Культураның болган амыктыг пармынга бүтү аттракционнар, спортту маргылааар 10 шапта эгелээр. Субботода шадыраа залыга паритың шаңналы дөш маргылаа 12 шапта эгелээр. Воскресеньеде хемелээринге маргылаа 10 шапта, а Ногаан театрга Калмын куруне филармониянын ыры-хожум ансамблинин болган «ВИТА-70» деп цирк номерлериниң концерти 18 шапта эгелээр. Та-

ны төдү 20 шаптан ажилдаар. «Хуреш» стадионга футболга хоорайнын бирги чери дөш маргылааар болур. Субботада «Шактер» (Каа-Хемнин хо-мүр-даш разрез) биле «Стригель» (Тыва туугут трест) воскресеньеде «Стрела» (шериг кезе) биле «Динамо-2» («Динамо» спорт интидел) командаларын бичин болган улауг составтарын ужуражыр. Оон 16 шаптан эгелээр. **ДЫШТАНЫР ХҮН ШТАВЫ.**

Телевидение

ИЮНЬ 22-ДЕ МОСКВАДАН
12.00—Дамчылалгалар программасы. 12.05—Медээлэр. 12.10—«Кадикыма» программаның потлажы. 12.40—Өндүр телекоргузуг. Уруглар.—«Узук ховаган». 12.50—«Кыдыттын тускай району». 1-ги димчылдыга. 13.20—«Болур-даа, болбас-даа шыкша». 14.20—Новосибирскиниң музыкалыг комедия театрынын Москвада хөржүзүлгөлинге. 14.45—Телекорүкүлөрдүн айтырыгына политиктиг тайлыбарлачы Ю. А. Жуков харымлаар. 15.30—Өндүр телекоргузуг. «Советтер чуртугун төлдери». «Кызыл галстуктуң байралам» деп документалдыг телефильмин баштайгы көргүзүт. Эге сөзү М. Маршактын. 16.25—Өндүр телекоргузуг.

«Отту ижиктирген». Уран-чөмчөк филм. 1-ги сериям. **КЫЗЫЛДАН**
17.50—«Тыванын иделези». Информастыг программа. 18.05—«Уруглар». «Физика—соңуур-фактарга». 18.15—Делегей байдыкын дугайында допчу тайлыгыр. **МОСКВАДАН**
18.30—Өндүр телекоргузуг. «Останкинода концерт студиязы чалап тур». «Ыры кезеңи». 20.10—«Экранда—кинокомедия». «Дуврээниң ажалы». 21.40—«Эртемденде сөс». ВАСКНИЛ-иниң Сибирь салбырынын даргазы И. И. Снягина-ниң чугазы. **КЫЗЫЛДАН**
21.50—Музыкалыг антракт. **МОСКВАДАН**
22.00—Өндүр телекоргузуг. «Силериниң саналыңар». 23.00—«Уе». Информастыг программа.

КИНОТЕАТРАДА

ИЮНЬ 22-ДЕ
«НАЙРАЛ»: «Сөз-биле база сен чокта». 9.45, 11.30, 13.15, 15.00, 17.10, 19.00, 20.45. шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Хөй-аыттыг үе». 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда. «ПIONEP»: «Кызыл агат». 9.25, 10.55, 12.25, 13.55, 15.25.

«Эзелиниң оргарларын генералдары» 16.55, 17.20, 21.15 шактарда. «ВОСТОК». Киночынында 12.30. «Күзөлдөрүн куусеттинери». 14.00, 15.00, 18.00, 20.00 шактарда. **ЧАЙГЫ КИНОТЕАТР-А**
«Эресс, шөвалы-биле» 13.00, 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

Кызылдың Гастелло аттыг пармынчыр булук. Чаа көвүрүг. С. ФЕОНТИСТОВТУҢ фотогу.

СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП УНЕР

Тираж 16056 ЧАҒЫГ № 607. ТС—00518.